

партії відіграють 15 ключову роль при виборі лідерів федерального рівня. Однак Нова демократична партія на федеральному рівні є, безсумнівно, партією меншини. Основний її вплив зосереджено на рівні провінцій. Партія торі («консервативна») - це партія, організована на основі конфедеративного принципу, де внутрішньо партійні зв'язки між федеральним рівнем і провінційними партіями виражені досить слабо. Кожна «провінційна партія» самостійно формує власні фінанси, висуває кандидатів, виробляє політичну позицію і, по суті, є автономним інститутом. Для визначення Ліберальної партії найбільше підходить термін «пухка федерація» - тут немає такої явної розбіжності між федеральним і провінційними відділеннями, як у торі, а й унітарний принцип організації, характерний для НДП, також виражений менш явно.

У підсумку, можна сказати, що політична система Канади унікальна, не має аналогів ні в Європі, ні в Азії. Кілька констант надають їй особливий характер.

Перш за все, це політична система демократичного типу. Власне демократія в Канаді не була об'єктом нашого вивчення і вимагає самостійного розгляду.

Ця система ґрунтується на ліберальних принципах. Принципи етнічного та підприємницького індивідуалізму, свободи, рівності перед законом зробили сильний вплив на формування політичної системи Канади.

Список використаної літератури:

1. Бостан С. К. Державне право зарубіжних країн: Навчальний посібник/ С. К. Бостан, С. М. Тимченко; М-во освіти і науки України, Запорізький юридичний ін-т МВС України, Київський юридичний ін-т МВС України. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 503 с.

2. Георгіца А. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник/ Аурел Георгіца.; М-во освіти і науки України, Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Тернопіль: Астон, 2003. - 431 с.

3. Кашкина Е. Политическая система Канады. Учебное пособие по специальности 030701 – Международные отношения по дисциплине ОПД. Ф. 01.02. – Практический курс второго иностранного языка / Е. Кашкина, А. Мотт. – Воронеж, 2004. – 39 с

4. Кремьянская Е. Избирательная система Канады. Порядок организации выборного процесса / Е. Кремьянская // Право и управление. XXI век. – 2011. -№ 3 (20). – С.19-26.

5. Canada's Federal Political System [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.docstoc.com/docs/125243849/Canadas-Federal-Political-System>.

6. Political System in Canada [Electronic recourse] – Access mode: <http://ca.mfa.hr/?mh=377&mv=2207>

Козел А., Ткачук Н.

ПАРТІЙНА СИСТЕМА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

У статті автори аналізують особливості партійної системи Великобританії

Ключові слова: партійна система, партія, Лейбористська партія, Консервативна партія, політична система

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії - унітарна держава, конституційна монархія з парламентською системою управління.

Королівство Великої Британії об'єднує чотири історичні провінції(країни): Англію, Північну Ірландію, Шотландію та Уельс. Три з цих країн мають національні уряди, розташовані у Белфасті, Единбурзі та Кардіффі. Дані уряди мають різні ступені повноважень.

Якщо говорити про політичний устрій Великої Британії, перш за все, слід зазначити, що Великобританія - це держава з доволі розвиненими проявами політичного та ідеологічного плюралізму. Вважається, що перші партії в країні виникли приблизно у другій половині XVIII століття. Британські політичні партії посідають чільне місце у процесі суспільно-політичного життя, оскільки вони є основними суб'єктами політики. Історично в країні виникла та закріпилася двопартійна політична система. Ця система засновується на принципах конкуренції та взаємодії буржуазної консервативної і лівоцентристської лейбористської партій. Слід зазначити, що міф про те, що в британській партійній системі існує лише дві партії потрібно розвіювати, тому що окрім двох основних партій, в Британії діє близько десяти партій, причому на загальнонаціональному рівні. Проте основний напрям політики все ж таки вирішують партії консерваторів та лейбористів.

На даний момент Лейбористська партія є першою за значенням та важливістю у країні. Лейбористська партія - це лівоцентристська соціал-демократична організація, яка була створена у 1900 р. за ініціативою профспілок та різних соціалістичних організацій робочих лівого спрямування. Партія мала на меті підтримку обрання представників до складу парламенту із робочих класів. Спочатку дана партія носила назву "Комітет робочого представництва", а з 1906 року стала офіційно називатися "Лейбористська партія". Незважаючи на те, що політична діяльність даної партії відображала прагнення робітників до незалежної класової політики, у керівництві партії займали місця праві діячі реформістів, що спиралися у своїх поглядах на робочу аристократію.

"У 1918 році лейбористи проголосили своєю кінцевою метою побудову соціалізму. Проте трактування соціалізму проводилося суто по-реформістськи. В основі політичної діяльності партії були закладені концепції реформістів соціалізму «Фабіанського суспільства», а також численні ідеї Незалежної робітничої партії, які згодом увійшли до складу Лейбористської партії як колективні члени." [1, с.7] Вже у 1921 році дану політичну партію було визнано найбільшою опозиційною партією парламенту. І вже через три роки Макдональдом було сформовано перший лейбористський уряд в політичній історії Англії. Проте уряд протримався недовго, і проіснував наступні десять місяців з моменту створення.

Другий лейбористський уряд було сформовано у 1929 році, очолив його також Макдональд. Основною метою лейбористської партії, було поетапне реформування капіталістичного британського суспільства, оскільки теоретики партії заперечували відкриту класову боротьбу. Унаслідок світової економічної кризи 1931 року, уряд був змушений піти у відставку.

Вже з другої половини 50-х років партія відмовилася від своїх соціалістичних поглядів та взяла курс на розвиток державно-монополістичного капіталізму. Прийшовши до уряду у 1966 році, керівники партії спрямували основні сили партії на програму скорочення витрат на соціальні потреби.

“Структура лейбористської партії є більш децентралізованою, у порівнянні із консервативною. Наразі у партії існує індивідуальне та колективне членство. Лейбористи мають свій статут, проте водночас постійної партійної програми у партії немає. Зазвичай основні програмні положення формуються у період передвиборчих кампаній.”[2, с.194] Більш-менш традиційним є те, що лейбористи виступають за збереження державного регулювання економіки, розширення програми соціальних послуг, залучення профспілок до управління підприємствами та конституційних реформ, які спрямовані на децентралізацію влади.

Лейбористська партія в організаційному відношенні нагадує собою федерацію, що складається як з колективних членів: членів тред-юніонів і різних товариств, так і осіб, що входять в цю організацію на основі індивідуального членства. Особи на основі індивідуального членства становлять меншість в загальному складі партії. Робочий орган партії - національний виконком, який обирається на щорічній осінній партконференції. Однак реальна влада зосереджена в руках лідера партії, який у разі перемоги на виборах стає Прем'єр-міністром. Прикладом тому є перемоги лідерів партії у 1996 та 2001 роках.

Розглянемо також консервативну партію. Дану партію прийнято вважати головною партією англійської монополістичної буржуазії. Утворилася вона в 1867 р. на основі еволюційної партії торі та представляла інтереси поміщиків та вищого духовенства. І хоча дана партія офіційно називається Консервативною ще з 30-х років ХХ століття, деякі і досі називають її торі. У складі Консервативної партії знаходиться близько 2 млн постійних членів. Її соціальну основу складають: великі фінансові, земельні та промислові власники, частина державних службовців та інтелігенція. Консервативна партія також не має постійної програми та статуту. Зазвичай, партійна програма знаходить вираження у передвиборних маніфестах.

Велику роль у розвитку даної партії відіграв Дізраелі, який був лідером торі, а згодом і консерваторів у період від 1846 до 1881 років, а також Дж. Чемберлен, який приймав активну участь у розробці консервативної доктрини, де було висунуто ідею про створення імперського митного союзу і введення протекціонізму. Це призвело до втрати Великобританією промислової монополії і загострення конкуренції з іншими державами.

У часовий період між Першою та Другою світовими війнами майже постійно перебували при владі. У 1940 році коаліційний уряд очолив В. Черчилль. Черчилль спрямовував свою політику на об'єднання сил капіталістичного світу для боротьби з СРСР і призвав до створення антирадянських військово-політичних блоків. Проте даний уряд зазнав поразки.

“Наступним етапом перебування Консервативної партії при владі розпочинається із перемогою уряду Хіта в 1971 році. В даний термін перебування партії при владі діяльність консервативного уряду ознаменувалася посиленням настання монополій на життєві інтереси трудящих і антипрофспілковими заходами, репресіями проти борців за цивільні права в Північній Ірландії.”[4, с. 341] Якщо брати до уваги зміни в області зовнішньої політики уряд Хіта, то слід зазначити, що Хіт добився приєднання Великобританії до «Спільного ринку» у 1972 році. Ця подія сприяла збереженню військової, економічної та політичної присутності Великобританії в районі «на схід від Суєца».

Також слід згадати Консервативну партію тетчерівського періоду. Основними засадами партії виступали: розвиток особистої ініціативи та приватного підприємства, обмеження державного регулювання, забезпечення правопорядку та законності. Консервативний уряд під керівництвом Маргарет Тетчер здійснив часткову децентралізацію, в два рази зменшив максимальний рівень податків, із 83 % рівень оподаткування знизився до 40 %, а також провів розпродаж частини муніципальних приміщень.

Консерватори залишили владу тільки в 1997 році, після програшу лейбористам на чергових виборах. З 11 липня 2016 партію очолює Тереза Мей.

Отже, можна зробити висновки, що основу політичного життя Великої Британії складають дві основні та найбільші політичні партії країни: партія Лейбористів та партія Консерваторів. Ці дві партії знаходяться у постійній опозиції одна відносно одної та майже по чергово приходять до влади. Хоча на даний момент основною партією Великої Британії є партія Лейбористів. Окрім даних партій, на міжнаціональному рівні існують 10 інших партій. Проте їхня діяльність корегується згідно напрямків політичної думки Лейбористської та Демократичної політичних партій.

Список використаної літератури:

1. Сергієнко, Н. П. Політичний устрій Великобританії / Н.П. Сергієнко // Англійська мова та література. - 2007. - № 28. - С. 7-9
2. Ботіка, Т. С. Соціальна політика ліберальної партії Великої Британії початку ХХ ст. у висвітленні російських часописів / Т. С. Ботіка // Гілея: науковий вісник. - 2012. - № 1. - С. 193-196.
3. Некріч А. М. Державний лад і політичні партії Великобританії / А. М. Некріч. – М.: Эксмо, 1996.
4. Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей (доповнено) Ред.Струкевич О.К., Конотопенко О.П., Лапшин С.А. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016 р. – 403 с.

Неприсяжна Ю.

НАЙОПТИМАЛЬНІША ВИБОРЧА СИСТЕМА ДЛЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

У статті здійснено аналіз існуючих виборчих систем. Розкрито недоліки та переваги існуючих виборчих систем.

Ключові слова: мажоритарна система, пропорційна система, змішана система.